

A Tanácsköztársaság ünnepén

(Folytatás az 1. oldalról.)

gyénken is befolyásoló erővel legyen jelen a közéletben, önállóan, de az MSZMP-vel stratégiai szövetségben dolgozzon.

A beszéd következő fejezetében az újonnan alakult politikai szerveződésekéről szolt a megyei első titkár, s elmondta, hogy meggyőződése szerint, e szervezetek és pártok létét olyan természetes jelenségként kell felfogni, amely hozzátartozik egy demokratikusan működő szocialista társadalom életéhez. A többpártrendszerre való áttérésről szólva elhangzott: alaposan meg kell vitatni és tervezni ennek ütemét és módját. Nem helyesítheti az MSZMP ez ügyben a felfokozott türelmetlenséget, mint ahogy nem tudja elfogadni azt sem, hogy egyes új szervezetek szóvivői az egész nép, az egész társadalom nevében lépnek fel. Az MSZMP visszautasítja az olyan somás és igaztalan jelzőket, mint a „rendőrállam”, a „bűnös párt”, a nemzetet megnyomorító „Kádár-korszak”. Mi a tényeken alapuló, objektív, több oldalú értékelés pártján állunk. Minden hibája ellenére, az elmúlt időszakban hazánkban jobb előfeltételek alakultak ki a demokratikus szocializmusra történő áttéréshez, mint bármely más szocialista országban — mondta a megyei első titkár, majd a párt és a gazdaság viszonyáról szolt.

Kiemelte: egyetlen párt sem töltheti be politikai funkcióját anélkül, hogy ne lenne gazdasági koncepciója, ne törekedne a gazdasági viszonyok politikai befolyásolására. A pártnak minden olyan kérdésben kell, hogy legyen álláspontja, ami az emberek munka- és életkörülményével kapcsolatos. Ez pedig nem valósítható meg úgy, hogy a párt, semleges megfigyelőként, csupán szemlélője a gazdaság működésének. A változó körülmények nem a pártszervezetek gazdaságpolitikai munkáját teszik fölöslegessé, hanem annak régi gyakorlatát. Nincs helye a jövőben a munkaidő alatti értekezleteknek, a gazdasági vezetők beszámoltatásának, a termelési, hivatali döntésekbe történő beleszólás sokféle formájának. Bizonyosan megszűnik a mai értelemben vett káderhatáskör is — hangzott el a beszédben, majd a párt agrárpolitikájáról téziseiről szólva elmondta a megyei első titkár, hogy ennek céljaiból is kiderül, az MSZMP a vidék és a falu pártja is kíván lenni. Ennek érdekében arra törekszik, hogy megszűnjön a mezőgazdaságban a termelési kedvet fékező szabályozás, az állami bürokrácia indokolatlan beavatkozása. Az ipar fellendítésében pedig a következő kiút kínálkozik: a külföldi tőke bevonása, új ágazatok meghonosítása, a vegyipar fejlesztése, a megye szellemi kapacitásának, tudományos eredményeinek széles körű hasznosítása, a tulajdonviszonyok korszerűsítése, a vegyes tulajdonú vállalatok létrehozása, a kis- és középvállalatok arányának növelése.

A beszéd következő fejezetében Csongrád megye lakóinak szociális helyzetéről, élet- és munkakörülményeiről szolt a megyei első titkár. Elmondta: nem nézhetjük tétlenül az életkörülmények rosszabbodását, ezért a párt számba akarja venni a reális lehetőségeket,

kezdeményezi, hogy a megyében élő alacsony jövedelmű nyugdíjasok támogatására közös alapot hozzanak létre, aminek kamataiból több száz, vagy ezer idős ember gondjain enyhíthetnek.

A továbbiakban arról beszélt Vastagh Pál, hogy a párt és a különböző társadalmi rétegek kapcsolatát elemezve, mi jelentheti a helyes munkáspolitikát. Elmondta: a párt akkor képviseli a munkásosztály valódi érdekét, ha sikrászáll a gazdaság korszerűsítéséért. Eközben törlesznie kell másik súlyos adósságát, azt, hogy sokáig nem tudta felszabadítani az értelmiség szellemi erejét. A jövőben hasznosítani kell ezt az alkotó energiát. Az értelmiség fokozottabb bevonása nem a munkásság, vagy más társadalmi rétegek ellenére történik, hanem éppen az ő érdekében — hangsúlyozta a megyei első titkár, majd elmondta: a gyorsan változó politikai körülmények között az MSZMP csak úgy maradhat talpon, ha szervezetét, munkatársait alapjaitban megváltoztatja. Olyan demokratikus működési formákat kell kialakítani, amelyekre a nyitottság, a nézetek és kezdeményezések szabadsága, a tolerancia a jellemző. A pártnak ott kell jelen lennie befolyásoló súllyal, ahol a közélet, a politika formálódik, s mindaddig szükség lesz munkahelyi pártszervezetekre, amíg a gazdasági viszonyokat politikai véleményükkel eredményesen tudják befolyásolni. Ezzel együtt azonban feltétlenül erősíteni kell a lakóhelyi közélet fórumainak párt jelenlétét. A választások előtt feltétlenül ki kell építeni az MSZMP választóköri politikai centrumait — hangsúlyozta Vastagh Pál, majd szolt arról, hogy a Központi Bizottság kezdeményezése értelmében ez év júniusában olyan országos pártplénium ülés lesz — amennyiben ezt a tagság is kívánja —, amely értékelné a tavalyi párttervezet óta végzett munkát, és meghatározná a választásokra történő felkészülés programját.

Végül a beszéd a következő gondolatokkal fejeződött be: az MSZMP-nek ma nagyon sok jogos kritikával kell szembenéznie. A korábbi hibákból eredő felelősséget mindenkinek saját, múltbeli tevékenysége alapján kell viselni. Az igaztalan vádak az MSZMP visszautasítja, a párttagságot nem bonthatja több évtized terhes öröksége. Az MSZMP tagjai kritikus szemlélettel a múltat, benne a párt történetét. A következtetésekből okulni kell, s ennek konzekvenciáit a jövőben határozottan érvényesíteni akarjuk — mondta a megyei első titkár, majd kijelentette: véleménye szerint nem illúzió, hogy hazánkban a politikai és gazdasági reformok összefonódása, meghatározó ereje az MSZMP tagsága. A pártban jelentős szellemi erők koncentrálódnak. Ez teheti megalapozottá politikáját. A párt nem hegemon szerepre törekszik a társadalomban, hanem azt szeretné, ha demokratikus politikai körülmények közepette programja, és tetteinek hitele válna meghatározó jellegűvé, egy olyan modern politikai berendezkedésű társadalom és korszerű gazdaságot kíván létrehozni, amely tényleg emberhez méltó, humánus, a szocializmus eredeti eszméjével és programjával megegyező.

A megyei pártaktív-értekezlet Vastagh Pál beszédét követően Székely Sándor zárszavával, az Internacionálé közös elnöklésével fejeződött be, majd a résztvevők átvonultak Szegedre, a Tisza-parton levő tanácsköztársasági emlékműhöz, ahol koszorúzási ünnepségre került sor. Az emlékmű talapzatánál elhelyezték a megemlékezés koszorúját az MSZMP megyei és Szeged városi bizottságának, a megyei és városi tanácsnak, a szakszervezetek, a KISZ, a Hazafias Népfront megyei és városi bizottságának képviselői, valamint a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége, a fegyveres erők és testületek küldöttei.

B. Z.

A Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 70. évfordulója alkalmából koszorúzási ünnepséget rendeztek kedden Budapesten, a Dózsa György úton.

A Himnusz elhangzása után a tanácsköztársasági emlékműnél a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi és Budapesti Bizottsága nevében Aczél György, az MSZMP KB tagja, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének főigazgatója és Barabás János, az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára koszorúzott. A Magyar Népfront tanácsa nevében Derzsi András közlekedési, hírközlési és építési miniszter és Balai László, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke helyezte el az emlékmű talapzatán a megemlékezés és a tisztelet koszorúját. Megkoszorúzták az emlékművet a Magyar Népfront országos tanácsának, a Szakszervezetek Országos Tanácsának, a KISZ Központi Bizottságának, a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségének, valamint Budapest Főváros Tanácsának képviselői. Ezután a főváros dolgozóinak és ifjúságának nevében helyezték el virágokat az emlékművön. A koszorúzási ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Rádiótelex

POZSGAY—JAKOVLEV TALÁLKOZÓ

Alekszandr Jakovlev, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, a kb titkára, barátai vacsorán látta vendégül Pozsgay Imrét, a Politikai Bizottság tagját, államminisztert. A két politikus kölcsönösen tájékoztatta egymást országuk belső helyzetéről, különös tekintettel a megújulást fékező konzervatív erők ellenállására. Jakovlev kifejtette: a szovjet vezetés érdekelt abban, hogy Magyarország nemzeti sajátosságait figyelembe véve keresse problémái megoldását, és hogy az útkeresés közben megőrizze belső stabilitását.

MEGALAKULT A SZOCIALISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG

Kedden megalakult a Szocialista Ifjúsági Szövetség (SZISZ). Ez az autonóm ifjúsági szervezet elfogadta a Münich Ferenc Társaság programjának szellemiségét és együtt is működik az MFT-vel. Olyan ifjúsági szervezetként kíván tevékenykedni, amely marxizmus, a magyar progresszión, a hazai és nemzetközi munkásmozgalom haladó hagyományait őrzi és képviseli; összefogásra törekszik a szocializmus megújulásáért küzdő szervezetekkel.

OKP-kongresszus

Róma (MTI)

Befejeződött a főtitkári beszámoló érdemi vitája az Olasz Kommunista Párt Rómában zajló XVIII. kongresszusán, a különböző bizottságokban folyik tovább a munka. Achille Occhetto kedden válaszol a felszólalásokban elhangzottakra.

Eltörölnék a demokratikus centralizmus elvét és új jogokkal ruháznák fel a párt tagjait. A jövőben például minden tag különvéleményt nyilváníthat.

Péter László

Forradalom és ellenforradalom Szegeden

3. Néhány napos előkészület után, május 7-én egy tiszti különítmény rajtaütéssel megszállta a Mars (ma Marx) téri laktanyát, és lefegyverezte, majd a Csillagzat zárta a kommunista erőkkel együtt mintegy 150 főnyi csoportját. Az ellenforradalmárok később ezt „a nemzeti hadsereg újjászervezésének nagy napjaként” ünnepelték.

Ugyanazon a napon a városháza közgyűlési termében megalakult az ellenforradalmi szellemű Szegedi Tanács, Tanítók és Övönök Nemzeti Szövetsége, és az alakuló ülésen a Délmagyarország tudósítójaként megjelent Juhász Gyulát bántalmazták. Balogh Lajos ny. százados, városatyja, arcu utította a költőt, és kituszkolta a tereméből, amiért ő védelmére kelt az ártatlanul rágalmozott barátjának és harcostársának, Hollós Józsefnek, a népegészségügy apostolának. Másnap, 8-án este Juhász már nem mondhatta el szokásos konferenciát a színházban. A borelőadás előtt; a színházi direktoriumtól a vezetést ismét Almásy Endre színigazgató vette át. A Szegedi Napló 8-i számában Móra Ferenc már Személyes kérdésben címmel védekezésre szorult a Memento miatt; másnap, 9-én lekerült neve a lap éléről; többé nem főszerkesz-

Ülést tartott a Politikai Bizottság

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottsága március 21-én, kedden ülést tartott.

A testület elemezte a politikai rendszer reformjáról a pártban belül lefolytatott viták tapasztalatait. A tagság észrevételeinek figyelembevételével a Politikai Bizottság ajánlja a Központi Bizottságnak az erről

kiadott állásfoglalás-tervezet módosítását.

A Politikai Bizottság összefoglaló jelentést hallgatott meg az országban tartott március 15-ei ünnepségekről, és ennek tapasztalatairól tájékoztatta a Központi Bizottságot.

A továbbiakban a testület időszerű politikai kérdéseket tárgyal.

tője a Mikszáth és Tömörkény nevével is fémjelzett híres újságnak.

Május 17-én Móra így számolt be Domokos Lászlónak a fővárosba írt levelében: „Tíz nap óta fehérterror őrjöng Szegeden. Kelemen, Kószó, Zadravecz, Becsey, Pálfi Dani, Back Bernát — s ő, Almásy Endre! Két nap alatt 220 letartóztatás. A lateiner szocialisták széthullottak, s ma mind letagadják, hogy szocialista volt. Engem a burzsoa, szegény, halálra ítélt, s a franciák védtek meg, akik nagyon megszerettek, mint múzeumigazgatót, és Béranger-fordítót. A Naplót otthagytam — én burzsoa lapot az életben többé nem csinállok... Én magam már meglehetősen közömbösen várok mindent, és nyugodtan végzem a dolgaikat: a könyvtár régi köteteit és ex libriset dolgozom föl. Dettre fiatalabb, ennél fogva kevesebb meg benne a filozófia: sírógörcsökben fekszik. Minden jóbarátja elhagyta, a kaszinóból és a páholyból kigolyózták, s ki akarják zárni az ügyvédi kamarából. Így élünk mi itt, gyerekek. S mi talán már túl is leszünk rajta, mikor nálatok megkezdődik.”

Juhász Gyula még április 9-én a forradalmi Magyarországgal mellett tett hitet:

Most, én anyám, hogy élsz nyomorban,
Egészen koldús, fél halott,
Soha még így a tied nem voltam,
Jövő napjától piros orcad,
Szabad ország,
En a te költő maradok!
(Tegnap, holnap)

Május 11-én, vasárnap este, a szegedi újságírók baráti vacsoráján, melyet a Napló éléről távozó Móra tiszteletére adtak, már borongós versben köszöntötte küzdőtársát:

Mi maradt itt meg végső menedéskül
Az élet elfáradt
Robinsonának,
Ha a vihartól minden álma szétáll?
(Terzinák Móra Ferencnek)

Am egyikük sem adta föl a küzdelmet. Ahogyan a szegedi munkásság sem. Május elsejét nem ünnepelheték meg: a franciák szuronyai megakadályozták. De a kaszárnyából lett Munkásotthonban ünnepeltek, és a francia kordonon át is tartották a kapcsolatot „a város Budapesttel”. Számos áldozatot követelt ez; így fogták el, és ítélték június 24-én öt évi kényszermunkára Kovács Pétert, a fiatal munkásköltőt, Csorba Mária fiát. 1925-ben a guyanai pokolban fejezte be tragikus életét.

„Kormányok”

Aradon is a franciák védősármái alatt szervezkedett az ellenforradalom, és

május 5-én a nagybirtokos és monarchista Károlyi Gyula gróf vezetésével ellenkormányt is alakított. Francia biztatásra Szegedre indultak, hogy az itteniekkel összefogva innen kezdjék meg „a bolsevizmus letörését”. Útközben a megszálló királyi román csapatok Mezőhegyesen főtartóztatták vonatjukat, és az „aradi kormányt” két hétig fogva tartották. Így Károlyi csak május 28-án érkezett Szegedre. Két nap múlva bukta, s a városban Horthy Miklós ellentengernagy. A miniszeri tárcákért, államtitkári posztokért folytatott szívós csatározások után május 31-én alakult meg Károlyi Gyula szegedi kormánya.

A sokféle irányzatnak volt egy sajátoságos színe: kísérlete is. Aradról az internált Károlyiékát megelőzve Szegedre érkezett néhány polgári radikális és liberális helyi politikus is. Farkas József, az aradi Közművelődési Palota igazgatója, Móra kollégája, kísérletet tett a feudális Károlyi-kormány helyett kevésbé konzervatív, enyhén polgári demokratikus ellenkormány megalakítására. Naívságukat mi sem jellemzi jobban, minthogy a közoktatásiügyi miniszterséget Móra Ferencnek ajánlották föl. Terüük zátonyra futott, amikor Kelemen Béla tapogatóztak, éppen Móra közvetítésével; Kelemen elutasította „ezeknek a vidéki niemandoknak a zavart csináló akcióját”: ő már tudta, hogy neki méltóbb szerep jut Károlyi kormányában. Ebben ő lett a belügyminiszter, június 6-ától pedig kultuszminiszter.

(Folytatjuk.)

Beruházók, üzemfenntartók, figyelem!

A BUDAINVEST
KISSZÖVETKEZET
VÁLLALJA

kislejtésű tetők
bitulaxos
szigetelését,
bádогоzással.

Levél cím: Budapest,
Rózsa u. 35. 1161.
Telefon: 836-332.
Négyzetméterár:
kiegészítő munkák
nélkül: 600 Ft + áfa.
Szükség esetén tervezést
vállalunk.